

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון

י"א באלול התשפ"ג
28 באוגוסט 2023

חוזר נותני שירותים פיננסיים
2023-10-3
סיווג: כללי

הון עצמי נוסף ודרישת נזילות לנותני שירותים פיננסיים

בתוקף סמכותי לפי סעיף 38(1) ו-3) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים, התשע"ו-2016 (להלן – "חוק הפיקוח" או "החוק"), בהתייחס לסעיף 21(ב)(8) בחוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 28) (הרחבת מקורות המימון לתאגידים חוץ-בנקאיים העוסקים במתן אשראי), התשפ"ב-2022, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

סעיף 37 לחוק קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה. סעיף 38 לחוק מסמיך את המפקח לתת הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף, מעבר לדרישות ההון המזערי שנותן שירותים פיננסיים חייב להחזיק לפי הוראות סעיף 37, וכן לקבוע דרישות לעניין החזקת נכסים, לרבות דרישות לעניין נזילות.

מטרת חוזר זה להגדיר את המונחים המקובלים לעניין דרישות ההון העצמי ואת אופן חישובו לרבות התייחסות לסוגי ההון השונים המחושבים לצורך עמידה בהוראות. עוד קובע חוזר זה את דרישות ההון העצמי הנוסף הנדרש מבעלי ברישיון שונים וזאת בהתאם לאופי הפעילות והסיכונים אליהם הם חשופים. הצורך בקביעת הוראות לעניין דרישת הון עצמי נוסף מנותן שירותים פיננסיים נובע מהסיכונים השונים המאפיינים כל אחד מנותני השירותים הפיננסיים המפוקחים וכן מהיקפי הפעילות שלהם.

מכיוון שפעילותם של נותני השירותים הפיננסיים דומה לחלקים בפעילותם של תאגידים בנקאיים, דרישות ההון מנוסחות בהתאמה ומבוססות על הוראות המערכת הבנקאית תוך התאמות לסוג הפעילות, היקף הפעילות, מורכבותה והשלכות המשקיות הנובעות ממנה.

חוק הפיקוח מסדיר את פעילותו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי. סעיף 38א(א), מונה את העיסוקים המותרים לבעל רישיון זה, וביניהם קבלת פיקדונות, מתן אשראי, ניהול תשלומים וכן קנייה ומכירה של מטבע חוץ. פעילות זו דומה במהותה לפעילות בנקאית – בנקאות זעירה.

פעילות בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי עלולה ליצור חשיפה לסיכון יציבותי אשר נובע מסיכונים פיננסיים ותפעוליים לרבות סיכונים אשראי, סיכונים שוק, סיכון אי התאמת נכסים והתחייבויות (ALM), סיכונים הלבנת הון, סיכונים מעילות והונאות וסיכונים נזילות. בפרט, התממשות סיכונים אלו עשויה לפגוע ביכולתו ובהבטחתו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי לעשות שימוש בכספים שהתקבלו אצלו למטרה לשמה אותם כספים הופקדו, ולמנוע מבעל הרישיון לקיים התחייבויות עתידיות אחרות שניתנו כלפי המפקידים. בנוסף, התממשות סיכונים

אלה עלולה ליצור חשיפה למערכת הבנקאית בכללותה, בין היתר במסגרת פעילות בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי אל מול מערכות התשלומים.

דרישת ההון הנוסף הקבועה בהוראה זו, נועדה להבטיח את יציבותו ואת התנהלותו התקינה של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי לצורך קיום החובות המוטלות עליו מכוח החוק והתחייבויותיו כלפי לקוחותיו, גם במצבי קיצון, וכן לשמש כרית ביטחון ממנה ניתן יהיה להיפרע במקרה של התממשות הסיכונים הנלווים לפעילותו. הסיכונים וגובה ההון העצמי הנגזר מהם, נובעים מהיקף הפעילות והחשיפה של בעל הרישיון לנכסים ברמות סיכון שונות. על כן נקבע כי גובה ההון העצמי יגזור בין היתר מהיקף הפעילות של בעל הרישיון וסוגי הנכסים.

סעיף 21(א)(2) בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "**חוק הבנקאות רישוי**") קובע כי מי שאינו תאגיד בנקאי לא יעסוק בהנפקת ניירות ערך החייבות בתשקיף לפי סעיף 15 לחוק ניירות ערך, ובמתן אשראי כאחת. עם זאת, במסגרת תיקון מס' 21 לחוק הבנקאות רישוי, נקבע בסעיף 21(ב) כי לעניין מתן אשראי בידי תאגיד העוסק במתן אשראי, יכול התאגיד להנפיק לציבור תעודות התחייבות ולהעניק אשראי ללקוחותיו ובלבד שסך ההנפקה לא תעלה על סך כולל של 5 מיליארד ש"ח ובכפוף לעמידה בהוראות נוספות שנקבעו בסעיף 21(ב)(8)-(ה), אשר עיקרן הגבלות על היקף הכנסתו השנתית של מקבל האשראי, דירוג מינימלי של תעודות ההתחייבות במועד ההנפקה, הגבלה על מתן אשראי למטרות דיור ומתן אשראי המבוטח על-ידי דירת מגורים.

במסגרת תיקון מס' 28 לחוק הבנקאות רישוי תוקן סעיף 21(ב) ונקבע כי לעניין תאגיד שחלות על פעילותו הוראות לעניין הלימה בין ההון העצמי שלו לבין התחייבויותיו ולעניין נזילות שנתן מאסדר לצורך פיקוח על יציבותו של התאגיד - סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות של התאגיד המוחזקות בידי הציבור אינו עולה על 15 מיליארד ש"ח. עוד נקבע במסגרת התיקון האמור כי לעניין תאגידים שלא חלות עליהם ההוראות האמורות, סך הערך הנקב של תעודות ההתחייבות ימשיך לעמוד על סך של 5 מיליארד ש"ח. כמו כן במסגרת התיקון נמחקו סעיפים קטנים (ב)-(ה) בסעיף זה. בכך למעשה יוכל בעל רישיון למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו בין השאר בתעודות ההתחייבות המוחזקות בידי הציבור (להלן: "**נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי**"), להגדיל את סך תעודות ההתחייבות המונפקות לציבור מסך של 5 מיליארד ש"ח לסך של 15 מיליארד ש"ח ובלבד שיעמוד בהוראות המאסדר לעניין הלימה בין ההון העצמי לבין התחייבויותיו וכן בהוראות לעניין נזילות. לשם כך נקבעו בחוזר זה הוראות לעניין הלימה בין ההון העצמי לבין ההתחייבויות של נותני אשראי כאמור וכן לעניין נזילות.

פרק ג' לחוק הפיקוח המגדיר פעילות של מתן אשראי, מתייחס בין השאר להעמדת ערבות לפעילות של אחר. בשונה ממתן אשראי המתאפיין בכך שסיכון האשראי נופל באופן מלא על מעמיד האשראי, פעילות של העמדת ערבות על ידי בעל הרישיון חושפת את מקבל הערבות לסיכון במקרה שנדרש לממש את הערבות אם בעל הרישיון נקלע למצוקה פיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים אליהם הוא חשוף, ויביא לאי פירעון הערבות מצד בעל הרישיון. סיכון זה אף עלול להתגלגל ולהשליך באופן שלילי על יכולת העמידה של צד ג' ביחס לחיובים שנטל בהסתמך על מימוש הערבות. על רקע זה קובע חוזר זה הוראות לעניין דרישת הון עצמי נוסף אשר יחולו על בעל רישיון מורחב למתן אשראי המעמיד ערבות להתחייבות של אחר, בהיקף כולל הגבוה מ-25 מיליון ש"ח (להלן: "**נותן ערבות**").

במסגרת פרק 3 לחלק 4 לחוזר המאוחד נקבעו הוראות לעניין הון עצמי נוסף שיחולו על נותני שירותים פיננסיים. הוראות אלה מצטרפות להוראות שפורסמו בעניין הון עצמי לרבות, הוראות חלק 4 פרק 1 סימן א - מערכת לתיווך באשראי - הון עצמי נוסף למפעילי מערכת לתיווך באשראי. במסגרת פרסום הפרק כסופי צורפו הוראות אלה לחלק 4, פרק 3 לחוזר המאוחד כסימן ו' לחוזר. עוד שונו מספרי הסעיפים כדי שיתאימו לפורמט הנוכחי.

יובהר כי לתיקון הוראות חוזר זה לא נלווה פרסום דוח לפי לסעיף 34 לחוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021, וזאת בהתאם להוראת סעיף 44 לחוק האמור, שקובע כי החובה לפרסם דוח לפי סעיף 34 לא תחול לעניין אסדרה שלקידומה בוצעו פעולות משמעותיות, לפני ה-1.1.2023.

2. תיקון החוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים

בחוזר המאוחד לעניין שירותים פיננסיים מוסדרים, בחלק 4 ('פיקוח ואכיפה'), בפרק 3 ('הון עצמי ודרישות נזילות'), יבואו:

- א. סימן א' - הגדרות לחלק 4, פרק 3, המצורף כנספח א' לחוזר זה;
- ב. סימן ב' - 'מבנה ההון העצמי' - המצורף כנספח ב' לחוזר זה;
- ג. סימן ג' - 'הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי' - המצורף כנספח ג' לחוזר זה;
- ד. סימן ד' - 'הון עצמי נוסף ודרישות נזילות נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי' - המצורף כנספח ד' לחוזר זה;
- ה. סימן ה' - 'הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי שנותן ערבות להתחייבותו של אחר, המצורף כנספח ה' לחוזר זה;
- ו. נספחים 1-3 לחלק 4, פרק 3 - המצורפים כנספח ו' לחוזר זה;
- ז. סימן ו' - הון עצמי נוסף לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי.

3. תחולה

- א. הוראות חוזר זה יחולו על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, על נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי ועל בעל רישיון מורחב למתן אשראי שנותן ערבות.
- ב. על אף האמור בסעיף א':

- (1) הוראות סימן ג' יחולו רק על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי.
- (2) הוראות סימן ד' יחולו רק על נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי.
- (3) הוראות סימן ה' יחולו רק על בעל רישיון מורחב למתן אשראי שנותן ערבות שאינו נכלל בתחולת סעיף (2) לעיל, כהגדרתו בסימן האמור.

4. תחילה

הוראות חוזר זה ייכנסו לתוקף במועדים כמפורט להלן:

- א. תחילתם של סימנים א' ו-ב', תהיה מיום פרסום חוזר זה;
- ב. תחילתו של סימן ג', הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי וסימן ה' הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי שנותן ערבות, תהיה 9 חודשים מיום פרסומו;
- ג. תחילתו של סימן ד', הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לנותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי, תהיה מיום פרסום חוזר זה.

הגדרות - דרישות הון עצמי ונזילות

1. הגדרות

"דוח כספי" – דוחות כספיים מאוחדים, ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

"הון עצמי רובד 1", "הון רובד 1 נוסף", "הון רובד 2" – כמשמעותם בחלק 4, פרק 3, סימן (ב);

"מכשיר הון רובד 1 נוסף" – מכשיר הון אשר מתקיימים בו התנאים המנויים בחלק 4, פרק 3, נספח 1;

"מכשיר הון רובד 2" – מכשיר הון אשר מתקיימים בו התנאים המנויים בחלק 4, פרק 3, נספח 2;

"תאגיד פיננסי" – כל חברה שעיקר עיסוקה בתחום שוק ההון וכן מי ששולט בחברות אלה או נשלט על ידם לרבות כל אלה:

(1) תאגיד בנקאי, סולק ותאגיד עזר כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981;

(2) גוף מוסדי כהגדרתו מחוק הפיקוח על הביטוח התשמ"א-1981;

(3) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, בעל רישיון למתן אשראי, בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי ובעל רישיון נכס פיננסי, כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים מוסדרים התשע"ו-2016.

מבנה ההון העצמי

1. הון עצמי מורכב משני רבדים :

(א) הון רובד 1, אשר מורכב מ :

(1) הון עצמי רובד 1 ;

(2) הון רובד 1 נוסף¹.

(ב) הון רובד 2.

2. הון עצמי רובד 1 מורכב מסך הרכיבים האלה :

(א) הון מניות רגילות שהונפק ;

(ב) פרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1 ;

(ג) עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן ;

(ד) רווח כולל אחר מצטבר, קרנות הון ועודפים אחרים שניתן להם גילוי, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולמעט פריטים כאמור שהמפקח אסר על הכללתם ;

(ה) תקבולים על חשבון מניות, ובלבד שקיימת התחייבות בלתי חוזרת לרוכשן ולהקצותן, וכן סכומים שהתקבלו תמורת אופציות לרכישת מניות, ובלבד שסכומים אלה אינם ניתנים להחזרה ;

(ו) זכויות מיעוט – מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של החברה שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' כאשר מתקיים לגביהן כי חברת הבת שהנפיקה את המניות הינה תאגיד הכפוף לדרישות יציבותיות מזעריות ולרמת פיקוח כחברה המפוקחת.

(ז) התאמות וניכויים מהון עצמי רובד 1 כמפורט להלן :

(1) מוניטין ויתר הנכסים הלא מוחשיים, לרבות מוניטין שנכלל בהשקעות משמעותיות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של החברה בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכסים הלא מוחשיים יהפכו לפגומים או שיגרעו בהתאם להוראות הדיווח לציבור, ולמעט נכסים לא מוחשיים בגין עלויות תוכנה שפותחו פנימית והונו או בגין תוכנות שנרכשו. אין להוסיף להון מוניטין שלילי ;

(2) מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של החברה ניתנים לקיזוז עם מיסים נדחים לשלם רק אם הם מתייחסים למיסים שהוטלו על ידי אותה רשות מס, והרשות הרלוונטית מתירה את הקיזוז.

(3) רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של החברה.

(4) השקעה עצמית במניות רגילות המוחזקת באופן ישיר או עקיף כולל התחייבות של החברה לרכוש מניות של עצמה בכפוף להסכמים חוזיים ; הניכוי ייעשה ללא קשר למיקום החשיפה.

(5) החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים ;

(6) השקעות בהון מניות של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של החברה.

(7) הוראות לעניין הטיפול בהשקעות בהון של תאגידים פיננסיים לצורך הכללתו בהון עצמי רובד 1 :

¹ בהתאם לקבוע בפרק 3, "הון רובד 1 נוסף" ו"הון רובד 2" מוכרים לחישוב הון עצמי של בעל רישיון למתן שירותי פיקודן ואשראי בלבד.

- (א) כאשר החזקת החברה אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי :
- (1) השקעות ברכיבי הון אחרים (שאינם מניות רגילות) ינוכו במלואן מרובד ההון הרלבנטי.
- (2) השקעות במניות רגילות יטופלו כדלקמן :
- (א) כאשר סכום ההשקעה עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של החברה או כאשר התאגיד הפיננסי הינו חברה קשורה של החברה, אזי הסכום שמעל 10% ינוכה מההון.
- (ב) כאשר ההשקעה אינה עולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של החברה (לאחר הניכויים המפורטים ולפני הפחתה זו), כל השקעה תשוקלל בהתאם לסיכון של כל תאגיד.
- "חברה קשורה" לעניין סעיף זה מוגדרת כחברה השולטת או נשלטת על ידי החברה, או שהינה תחת שליטה משותפת יחד עם החברה. שליטה בחברה מוגדרת כ: 1) בעלות, שליטה או החזקה הכוללת זכות הצבעה של לפחות 20% בסוג של ני"ע בעלות זכות הצבעה בחברה; או 2) איחוד החברה לצורכי דיווח כספי.
- (ב) כאשר החזקת החברה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי :
- (1) השקעות שאינן מניות רגילות ינוכו במלואן מרובד ההון הרלבנטי.
- (2) השקעות במניות רגילות יטופלו כדלקמן :
- (א) סכום ההשקעה העולה על 10% מהון עצמי רובד 1 של החברה ינוכה במלואו מהון עצמי רובד 1.
- (ב) השקעה כאמור בשיער של עד 10% מהון עצמי רובד 1 של החברה תשוקלל בשיעור של 250%.
3. הון רובד 1 נוסף מורכב מסך כל אלה :
- (א) מכשירי הון רובד 1 נוסף ;
- (ב) פרמיה על מכשירי הון רובד 1 נוסף.
- (ג) ניכויים מהון רובד 1 נוסף כמפורט להלן :
- (1) השקעה עצמית במכשירי הון רובד 1 נוסף.
- (2) החזקות במכשירי הון רובד 1 נוסף, של תאגידים פיננסיים ;
- (3) ניכוי מהון רובד 2 העולה על הון רובד 2 הקיים.
4. הון רובד 2 מורכב מסך כל אלה :
- (א) מכשירי הון רובד 1 נוסף, שלא נכלל בחישוב רובד 1 ;
- (ב) מכשירי הון רובד 2 ;
- (ג) פרמיה על מכשירים כאמור בסעיפים קטנים א ו-ב ;
- (ד) ניכויים מהון רובד 2 כמפורט להלן :
- (1) השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2 ;
- (2) השקעות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים ;
- (3) כאשר החברה נדרשת לבצע ניכוי מהון רובד 2 ואין לה די הון לביצוע הניכוי הנדרש, ההפרש ינוכה מהון רובד 1 נוסף.

הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי

1. בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי יחזיק בהון עצמי שיחושב על בסיס מאוחד, ושיעמוד בתנאים הבאים:
- (א) הון עצמי של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, לא יפחת מ-10,000,000 שקלים חדשים. סכום זה כולל את ההון העצמי המזערי הקבוע עבורו בסעיף 37 לחוק.
- (ב) מגבלות על מבנה ההון העצמי:
- (1) הון רובד 1 נוסף לא יעלה על 20% מהון רובד 1;
- (2) הון רובד 2 לא יעלה על 50% הון רובד 1.
- (ג) יחס הלימות הון מינימלי – יחס הון עצמי לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ 10%.
- בסעיף זה –
- ”נכסי סיכון משוקללים” – סך כל אלה:
- (א) נכסי הסיכון המשוקללים עבור סיכון אשראי.
- (ב) מכפלת דרישת ההון לסיכון תפעולי ב-10.
- ”נכסי הסיכון המשוקללים בסיכון אשראי” – סכום מכפלת החשיפות במשקולות הסיכון הרלוונטיות בהתאם למפורט בחלק 4, פרק 3, נספח 3.
- ”דרישת ההון לסיכון תפעולי” – 15% מההכנסה גולמית חיובית ממוצעת בשלוש השנים האחרונות.
- ”הכנסה גולמית” – מחושבת בהתאם לנתונים כפי שמופיעים בדו"ח הכספי לתאריך החישוב באופן הבא:
- (א) סך כל אלה:
- (1) הכנסות והוצאות ריבית – הכנסות ריבית נטו;
- (2) הכנסות מימון שאינן מריבית;
- (3) הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי;
- (4) עמלות;
- (5) הכנסות אחרות;
- (ב) בניכוי: הוצאות אחרות והוצאות תפעול.
2. דרישות נזילות:
- (א) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי ישמור על יחס נזילות בין הנכסים הנזילים לבין הפיקדונות כתלות בסוג הפיקדון כאמור להלן:
- (1) פיקדון עו"ש, ופיקדון לתקופה קצרה משבוע – 6%;
- (2) פיקדון לזמן קצוב של שבוע ויותר (אך פחות משנה) – 3%.
- לעניין סעיף קטן זה, ”נכסים נזילים” – נכסים במזומן לרבות מזומן בכספות בעל הרישיון, בכספות של תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981 ובחשבונות העו"ש של גופים כאמור או של בעלי רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי.

(ב) יחס כיסוי נזילות (LCR) – בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי יחזיק נכסים נזילים באיכות גבוהה, השווה לכל הפחות לסך תזרים המזומנים היוצא השוטף נטו, לטווח של חודש, בהנחת תרחישי קיצון שונים ובהתחשב במקדמי ביטחון.

(ג) יחס מימון יציב נטו (NSFR) – בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי יקבע יעד ליחס הנדרש בין סך מקורות המימון היציבים לבין סך השימושים הארוכים של בעל הרישיון (להלן: "יחס מימון יציב נטו"), וינהל מעקב מתועד אחר העמידה בו. היעד ליחס המימון היציב נטו, יביא בחשבון את פרופיל הפעילות של בעל הרישיון וקביעתו תכלול בחינה של השלכות התכנית העסקית בטווח זמן של שנה על היחס הנדרש.

(ד) בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי יקבע הגדרות הולמות ומקובלות למונחים: "נכסים נזילים באיכות גבוהה", "תזרים מזומנים יוצא שוטף נטו", "מקורות מימון יציבים" ו-"שמושים ארוכים" כאמור בסעיפים קטנים ב' ו-ג' לעיל. כמו כן יקבע כללים והנחות הולמות לחישובם בתרחיש של מצב עסקים רגיל ותרחישי קיצון.

הון עצמי נוסף ודרישות נזילות נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי

בעל רישיון מורחב למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו בין השאר בתעודות ההתחייבות המוחזקות בידי הציבור, שסך הערך הנקוב שלהן גבוה מ-5 מיליארד ש"ח ונמוך מ-15 מיליארד ש"ח (להלן: "נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי"), יחזיק בהון עצמי שיחושב על בסיס דוחות מאוחדים ויעמוד בדרישות נזילות כאמור בהוראות אלה.

1. נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי יחזיק בהון עצמי שיעמוד בתנאים הבאים:

(א) מגבלות על מבנה ההון העצמי – ההון העצמי יהיה מורכב מהון עצמי רובד 1 בלבד;

(ב) יחס הלימות הון מינימלי – יחס הון עצמי לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-6%. סכום ההון העצמי הנדרש כולל את ההון העצמי המזערי הקבוע עבורו בסעיף 37.

בסעיף זה –

"נכסי סיכון משוקללים" – סך כל אלה:

(1) נכסי הסיכון המשוקללים עבור סיכון אשראי;

(2) מכפלת דרישות ההון לסיכון תפעולי ב-16.5.

"נכסי הסיכון המשוקללים בסיכון אשראי" – סכום מכפלת החשיפות במשקולות הסיכון הרלוונטיות, בהתאם למפורט בחלק 4, פרק 3, נספח 3.

"דרישות ההון לסיכון תפעולי" – 15% מהכנסה גולמית חיובית ממוצעת בשלוש השנים האחרונות.

"הכנסה גולמית" – מחושבת בהתאם לנתונים כפי שמופיעים בדו"ח הכספי לתאריך החישוב, באופן הבא:

(1) סך כל אלה:

(א) הכנסות והוצאות ריבית – הכנסות ריבית נטו;

(ב) הכנסות מימון שאינן מריבית;

(ג) הכנסות מעסקאות בכרטיסי אשראי;

(ד) עמלות;

(ה) הכנסות אחרות.

(2) בניכוי: הוצאות אחרות והוצאות תפעול.

2. דרישות נזילות:

נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי יחזיק נכסים נזילים בהתאם לצורכי הנזילות שלו, על פי מודל פנימי שיקבע לניהול הנזילות. המודל יביא בחשבון את כל צרכי הנזילות של נותן אשראי כאמור ומאפייניהם, בתוספת כרית ביטחון המביאה בחשבון תרחישי קיצון.

נספח ה'

הוראות המפקח על השירותים הפיננסיים
חלק 4, פרק 3, סימן (ה)

הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי הנותן ערבות להתחייבות של אחר

בעל רישיון מורחב למתן אשראי, שאינו נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי כמשמעותו בסימן ג' לפרק זה, ואשר נותן ערבות להתחייבות של אחר בהיקף כולל הגבוה מ-25 מיליון שקלים (להלן: "נותן ערבות"), יחזיק בהון עצמי שיחושב על בסיס דוחות מאוחדים, כאמור בהוראות אלה.

נותן ערבות יחזיק בהון עצמי שיעמוד בתנאים הבאים:

1. מגבלות על מבנה ההון העצמי – ההון העצמי יהיה מורכב מהון עצמי רובד 1 בלבד.
2. יחס הון עצמי לסכום החשיפות לא יפחת מ-4%. סכום ההון העצמי הנדרש כולל את ההון העצמי המזערי הקבוע עבורו בסעיף 37.

לעניין סעיף זה "סכום החשיפות" יהיה סכום הרכיבים הבאים:

- (1) סכום כל הנכסים המאזניים ("חשיפות מאזניות") בהתאם לנתונים לתאריך החישוב, בניכוי:

(א) מזומן ושווה ערך מזומנים;

(ב) חוב של מדינת ישראל או בנק ישראל;

(ג) חוב של מדינות או בנקים מרכזיים בדירוג מדינת ישראל לפחות.

(ד) סך הנכסים המנוכחים לצורך חישוב הון עצמי רובד 1 בהתאם לסעיף 2(ז) לסימן ב בפרק זה.

- (2) סכום הפריטים החוץ מאזניים.

פריטים חוץ מאזניים יומרו לשווה ערך חשיפות מאזניות באמצעות החלת מקדמי המרה לאשראי כאמור בנספח 3.3 בפרק 3.

נספח ו'

נספחים 1-3 לחלק 4 פרק 3

הוראות המפקח על השירותים הפיננסיים

חלק 4, פרק 3, נספח (1)

נספח 1 – מכשיר הון רובד 1 נוסף

בכדי שמכשירי הון יהיו כשירים כהון רובד 1 נוסף, עליהם לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. הונפקו ונפרעו במלואם.
 2. הזכויות לפיהם נדחות ביחס למפקידים, נושים ומכשירי הון רובד 2 של החברה.
 3. אינם מובטחים בביטחונות או מכוסים בערבות המנפיק או ישות קשורה או כפופים להסדרים אחרים המשפרים משפטית או כלכלית את בכירות הזכויות לעומת נושי החברה.
 4. צמית, כלומר ללא תאריך פירעון וללא הגדלות ריבית (step-ups) או תמריצים אחרים לפדיון.
 5. לפי תנאיהם, ניתן לכלול אפשרות/אופציה למנפיק (בלבד) לפדיון מוקדם באופן הבא:
 - (א) רק לאחר 5 שנים לפחות;
 - (ב) באישור המפקח;
 - (ג) החברה לא תיצור כל ציפייה לכך שאופציית הפדיון המוקדם תמומש.
 6. החברה לא תממש אופציה לפדיון מוקדם אלא אם כן התקיים אחד מאלה:
 - (א) המכשיר יוחלף בהון בעל איכות זהה או גבוהה יותר וההחלפה תיעשה בתנאים שביכולת החברה לעמוד בהם;
 - (ב) החברה מוכיחה שיחס ההון שלה הוא הרבה מעבר לדרישות ההון שנקבעו ברישיונה או לפי הוראות בעניין זה שהורה המפקח אחרי מימוש הפדיון המוקדם.
 7. תשלום קרן (על ידי רכישה חוזרת של המכשיר או פדיון) ייעשה רק באישור מוקדם של הפיקוח, והחברה לא תניח או תיצור ציפיות שוק שאישור הפיקוח יינתן.
 8. שיקול דעת בתשלומי ריבית/דיבידנד:
 - (א) לחברה יהיה שיקול דעת מלא בכל עת לבטל חלוקה/תשלום;
 - (ב) ביטול תשלומים לפי שיקול דעת לא יהווה אירוע של כשל;
 - (ג) לחברה תהיה גישה מלאה לתשלומים שבוטלו לצורך עמידה בהתחייבויות שהגיע זמן פירעונן;
 - (ד) ביטול חלוקה/תשלומים לא יטיל מגבלות על החברה למעט לעניין חלוקה לבעלי מניות.
 9. תשלומי ריבית/דיבידנד יבוצעו רק מפריטים ראויים לחלוקה.
 10. למכשיר לא יהיה מאפיין דיבידנד הרגיש לאשראי, כלומר דיבידנד/ריבית הנקבעים מחדש מעת לעת תוך התבססות באופן מלא או חלקי על מצב האשראי של החברה.
 11. המכשיר לא יגרום להתחייבויות לעלות על הנכסים.
 12. ספיגת הפסדים
- (א) למכשיר הון רובד 1 נוסף המסווג כהתחייבות חשבונאית חייב להיות מנגנון לספיגת הפסדי קרן (מחיקה או המרה למניות) לפחות במקרים הבאים:
- (1) כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של החברה יורד מ-5%.
 - (2) בנקודת האי קיימות כאמור –

- (א) הודעת המפקח לתאגיד שהמרת מכשיר ההון או מחיקתו הינם הכרחיים, מכיוון שבלעדיהם, לדעת המפקח, תגיע החברה לנקודת האי-קיימות;
- (ב) החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה תגיע החברה לנקודת האי-קיימות, כפי שקבע המפקח.
- (ב) על ההפחתה יחולו ההשפעות הבאות: הפחתת הזכויות של המכשיר בעת פירוק, הפחתת הסכום שישולם בעת מימוש פדיון מוקדם והפחתה חלקית או מלאה של תשלומי ריבית/דיבידנד בגין המכשיר.
13. למכשיר לא יהיו מאפיינים שיפגעו בגיוס הון חדש, כגון: דרישות המחייבות את המנפיק לפצות משקיעים אם מכשיר חדש יונפק במחיר נמוך יותר במשך תקופת זמן ספציפית.
14. המכשיר אושר על ידי המפקח.
15. החברה לא תממן את רכישת המכשיר במישרין או בעקיפין.
16. המכשיר לא הונפק באמצעות ישות למטרה מיוחדת (SPV).

נספח 2 – מכשיר הון רובד 2

בכדי שמכשירי הון יהיו כשירים כהון רובד 2, עליהם לעמוד בקריטריונים הבאים:

1. אושרו על ידי המפקח.
2. הונפקו ונפרעו במלואם.
3. הזכויות לפיהם נדחות ביחס למפקידים ולנושים של החברה.
4. אינם מובטחים בביטחונות או מכוסים בערבות המנפיק או ישות קשורה או כפופים להסדרים אחרים המשפרים משפטית או כלכלית את בכירות הזכויות לעומת מפקידים ונושים אחרים של החברה.
5. פדיון:
 - (א) תקופה מקורית לפדיון של לפחות 5 שנים;
 - (ב) הכללה בהון הפיקוחי בחמש השנים האחרונות לפני הפדיון כפופה להפחתה בקו ישר;
 - (ג) לא יהיו הגדלות ריבית או תמריצים אחרים לפדיון.
6. ניתנים לפדיון מוקדם לפי דרישת המנפיק בלבד רק לאחר 5 שנים:
 - (א) נדרש אישור מוקדם של המפקח לצורך מימוש אופציה לפדיון מוקדם;
 - (ב) החברה לא תיצור ציפייה שאופציית הפדיון המוקדם תמומש;
 - (ג) החברה לא תממש אופציה לפדיון מוקדם, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:
- (1) המכשיר יוחלף בהון בעל איכות זהה או גבוהה יותר וההחלפה תיעשה בתנאים שביכולת החברה לעמוד בהם;
- (2) החברה מוכיחה שיחס ההון שלה הוא הרבה מעבר לדרישות שנקבעו ברישיונה או לפי הוראות בענין זה שהורה המפקח אחרי מימוש הפדיון המוקדם.
7. למשקיע לא תהיה יכולת להאיץ תשלומים עתידיים מתוכננים (קרן או ריבית), אלא במקרים של פירוק.
8. למכשיר לא יהיה מאפיין דיבידנד הרגיש לאשראי, כלומר דיבידנד/ריבית הנקבעים מחדש מעת לעת תוך התבססות באופן מלא או חלקי על מצב האשראי של האגודה.
9. האגודה או ישות קשורה שהאגודה שולט בה או שיש לו בה השפעה מהותית לא יוכלו לרכוש את המכשיר. כמו כן, האגודה לא תממן את רכישת המכשיר במישרין או בעקיפין.
10. ספיגת הפסדים
 - א. למכשיר חייב להיות מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר לפחות במקרים הבאים:
 - (1) כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של האגודה יורד מ-4%.
 - (2) בנקודת האי קיימות כאמור –
 - (א) הודעת המפקח לתאגיד שהמרת מכשיר הון או מחיקתו הינם הכרחיים, מכיוון שבלעדיהם, לדעת המפקח, תגיע החברה לנקודת האי-קיימות;
 - (ב) החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה תגיע החברה לנקודת האי-קיימות, כפי שקבע המפקח.
- ב. על ההפחתה יחולו ההשפעות הבאות: הפחתת הזכויות של המכשיר בעת פירוק, הפחתת הסכום שישולם בעת מימוש פדיון מוקדם והפחתת חלקית או מלאה של תשלומי ריבית/דיבידנד בגין המכשיר.
11. המכשיר לא הונפק באמצעות ישות למטרה מיוחדת (SPV).

נספח א3 – משקלות סיכון לחשיפות אשראי ונכסים אחרים

חישוב סך נכסי הסיכון המשוקללים בסיכון אשראי לצורך בחינת יחסי הון מינימליים יהיו סכום מכפלת החשיפה (לרבות נכסים חוץ מאזניים) במשקל הסיכון הרלוונטי, כמפורט להלן.

חשיפה		משקל סיכון
<ul style="list-style-type: none"> מזומן ושווה ערך מזומנים חוב של מדינת ישראל או בנק ישראל (סחיר) חוב של מדינות או בנקים מרכזיים בדירוג מדינת ישראל לפחות 		0%
הלוואה כשירה לדיוור	<ul style="list-style-type: none"> יחס LTV – עד 45% 	35%
	<ul style="list-style-type: none"> יחס LTV – מעל 45% ועד 60% 	50%
	<ul style="list-style-type: none"> יחס LTV – מעל 60% ועד 75% 	60%
<ul style="list-style-type: none"> תיק אשראי קמעונאי (לרבות הלוואה לדיוור שאינה הלוואה כשירה לדיוור) 		75%
<ul style="list-style-type: none"> אשראי לתאגידים ולעסקים (שאינו מוגדר כ"אשראי קמעונאי") אשראי בביטחון נדל"ן מסחרי 		100%
<ul style="list-style-type: none"> נכסים אחרים שלא קיבלו התייחסות מפורשת בנספח זה² 		125%
<ul style="list-style-type: none"> הלוואות בפיגור (מעל 90 יום), בניכוי הפרשות 		150%
<ul style="list-style-type: none"> נכס מס נדחה והשקעה בתאגיד פיננסי שנקבע בגינם שקלול ספציפי לסכומים שעד 10% מהון עצמי רוברד 1 של החברה 		250%
<ul style="list-style-type: none"> נכסים שנקבע בהגדרות לנספח זה כי יקבלו משקל סיכון המבטא דרישות הון בגובה החשיפה ונכסים המוחזקים בניגוד למגבלות ההשקעה עליהן הורה המפקח 		משקל סיכון המבטא דרישת הון בגובה החשיפה

פריטים חוץ מאזניים יותאמו בעזרת מקדמי המרה לאשראי כמפורט להלן וישוקללו בטבלה זו לפי מהות האשראי

² ובלבד שלא נכללים בנכסים המנויים לצורך חישוב הון עצמי רוברד 1 בהתאם לסעיף 2(ז) לסימן ב בפרק זה.

נספח 33 – מקדמי המרה לאשראי לצורך חישוב משקל הסיכון של חשיפות חוץ מאזניות

<u>מדות החשיפה</u>	<u>מקדמי המרה לאשראי</u>
התחייבויות למתן אשראי הניתנות לביטול ללא תנאי בכל עת או לתקופה מקורית של עד שנה	20%
התחייבויות למתן אשראי לתקופה מקורית מעל שנה	50%
עסקאות עתידיות	20%
ערבויות פורמליות – לבית משפט, להבטחת עריכת חוזה, לטיב העבודה או לביצוע תיקונים על ידי קבלן או ספק אחר של סחורות או שירותים	20%
ערבויות ביצוע – התחייבויות מהסוגים הבאים: ערבות למילוי התחייבויות של ספק שירותים, ערבות לרישום משכנתא שניתנה לתקופה מרבית של שלוש שנים, ערבות לטובת הממשלה להבטחת תשלום בעד סחורות שהיא מספקת, ערבות להתחייבות פרעון צ'ק.	50%
ערבות להזמנת ניירות ערך שהוצעו לציבור בישראל	50%
ערבויות להבטחת אשראי כלהלן: ערבות לנותן אשראי או למי שנעשה ערב למילוי התחייבותו של מקבל האשראי ערבות לטובת ספק שירותים או סחורות להבטחת תשלומים בעד השירותים או הסחורות שהוא סיפק ערבות לטובת משכיר ציד להבטחת תשלומים של השוכר	100%
התחייבות הנובעת מהשימוש בכרטיסי אשראי בגובה הסכומים הידועים באותה עת כי הלקוחות כבר התחייבו וכי הסכומים טרם נפרעו	100%
אשראי תעודות פתוח שאינו מקנה לבעל הרישיון שליטה בסחורה	100%
התחייבויות שלגביהן התקבלה דרישה לתשלום התחייבויות על חשבון לקוחות שעל פיהן מתחייב בעל הרישיון לשלם על-פי דרישה מהמוטב תוך תקופה מסוימת	100%

הגדרות:

"**הלוואה לדיור**" - הלוואה שכנגדה נרשמה משכנתה ראשונה על נכס נדל"ן לטובת החברה, ומקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:

- (1) ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ;
- (2) ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח;
- (3) ההלוואה ניתנה במשכון דירת מגורים;
- (4) ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור בסעיפים קטנים 1 ו-2 במלואה או בחלקה.

"**הלוואה כשירה לדיור**" - הלוואה לדיור העומדת בתנאים הבאים:

- (1) ההלוואה נועדה לרכישת או לחכירת הדירה שלא למטרת עסק, (לרבות בנייתה, הרחבתה, או שיפוץ, או למימון פירעון מוקדם של הלוואה כאמור במלואה או בחלקה, ובלבד שלא חלפו יותר מ-30 יום ממועד הפירעון המוקדם וסכום הלוואה אינו עולה על סכום הלוואה שנפרע בתוספת הוצאות. לעניין זה, "הוצאות" - כל חיוב הקשור ישירות עם הלוואה, כגון: עמלת פירעון מוקדם, ביול, דמי פתיחת תיק וכו';
- (2) אם עסקת הרכישה של הנכס אינה מחברת בניה, שווי הנכס יקבע על ידי שמאי;
- (3) סכום הלוואה אינו עולה על 5 מיליוני ש"ח;
- (4) שיעור המימון לא יעלה על: שיעור מימון של 75% עבור דירה יחידה, 70% עבור דירה חליפית ו-50% עבור דירה להשקעה;
- (5) קיים בחברה נוהל כתוב ומפורט למתן הלוואה לדיור ולהכרה בה כמשכנתא כשירה המתייחס, בין השאר ל- קביעת קריטריונים למאפייני הסיכון של הלווה והנכס ומגבלות עליהם, הגדרת סוגי ההלוואות והריביות האפשריות ומגבלות עליהם, אופן העמדת הלוואה, שיעור החזר מהכנסה, אופן פירעון ופירעון מוקדם של הלוואה, שימוש בשמאות, שיעבוד משני/נוסף, אשראי נוסף, מסמכים ותצהירים נדרשים, טיפול באי תשלום ומימוש שיעבוד וכל מאפיין רלוונטי משמעותי אחר. הנוהל יהיה דומה במאפייניו לנהלים כאמור בתאגידים בנקאיים.

"**דירה להשקעה**" - דירת מגורים שאינה דירה יחידה או דירה חליפית;

"**דירת מגורים**" - כהגדרתה בסעיף 9(ג) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשע"ג-1963 (להלן - חוק מיסוי מקרקעין);

"**דירה יחידה**" - כהגדרתה בסעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין, הנרכשת על ידי יחיד אזרח ישראלי;

"**דירה חליפית**" - דירת מגורים, הנרכשת על ידי יחיד אזרח ישראלי, שבבעלותו דירת מגורים אשר מהווה דירה יחידה לולא רכישת הדירה הנרכשת, ואשר הלווה מתחייב למכור את הדירה הקיימת בהתאם לקבוע בסעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין;

"**שיעור מימון**" (LTV) - היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי החברה בעת העמדת המסגרת, בשים לב להוראות הבאות:

- (1) העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס - כאשר ניתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס, יש לחשב LTV לשתיה הלוואות במועד העמדת האשראי הנוסף, לפי היחס בין סכום יתרת שתי הלוואות לבין השווי הנוכחי של הנכס, כפי שמוערך לאותו מועד;

(2) שעבוד שני נכסים להלוואה - כאשר הלוואה לרכישת נכס למגורים מובטחת על ידי הנכס הנרכש, ועל ידי נכס למגורים נוסף בבעלות הלווה, רשאית החברה לחשב יחס LTV על פי היחס שבין יתרת הלוואה לבין השווי של שני הנכסים ;

(3) הלוואה המועמדת לשיעורין - כאשר החברה מאשרת הלוואה לדיור, אך מעמיד אותה לשיעורין (למשל, בהתאם לחוזה של הלווה מול הקבלן, ומועדי התשלום לקבלן הקבועים בו), חישוב ה-LTV יעשה לפי היחס בין כל האשראי המאושר (כולל תשלומים שטרם הועמדו) לבין שווי הנכס המשועבד. כלומר, חישוב ה-LTV מתייחס גם למסגרות לא מנוצלות.

(4) הקטנת LTV בגין חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל - חברה שאישרה הלוואה לדיור, ובדיעבד נוצל רק חלק ממסגרת האשראי, ותוקף יתרת מסגרת האשראי פקע – התאגיד רשאי לחשב LTV חדש, לפי היחס שבין סכום האשראי המקורי שאושר ונוצל (כולל יתרות חוץ מאזניות בתוקף) לבין שווי הביטחון שנקבע במועד האישור המקורי.

”תיק אשראי הקמעונאי” – מאגר גדול של חשיפות אשראי, (כגון – אשראי מתחדש, כרטיסי אשראי, משיכת יתר, הלוואות, חכירות, הלוואות במשכון דירת מגורים והלוואות במשכון נכס אחר, מימון אישי, הלוואות לסטודנטים וכדומה), העומדות בכללים הבאים :

(1) חשיפות ליחידים, לרבות עסקים קטנים ;

(2) היקף החשיפה לצד נגדי אחד לא תעלה על 5 מיליוני שקלים חדשים ;

(3) החשיפה המצרפית לצד נגדי אחד לא תעלה על 0.2% מסך התיק הקמעונאי ;

(4) החשיפה תנוהל בחברה כחלק ממאגר חשיפות באופן דומה לחשיפות אחרות בצורה עקבית ולאורך זמן. חשיפה זו איננה יכולה להתנהל בנפרד, כמו חשיפות לתאגיד, אלא כחלק מתיק או ממאגר חשיפות בעלי מאפייני סיכון דומים למטרות הערכת וכימות סיכון ;

(5) חשיפות שנובעות מפעילות בניירות ערך או פעילות בנגזרים לא יכללו בתיק הקמעונאי ;

(6) אשראי בערבות או בביטחון עסק וכן אשראי שתכליתו מימון פעילות עסקית לא יכללו בתיק הקמעונאי.

”נכסים שיקבלו משקל סיכון שיבטא דרישת הון בגובה החשיפה” – כל אלה :

(1) השקעות עודפות של מעל 5% מהון עצמי רובד 1 של בעל הרישיון בתאגיד ריאלי בודד שאינו תאגיד פיננסי ;

(2) השקעות עודפות של מעל 20% מכל סוג של אמצעי שליטה בתאגידים ריאליים שאינם תאגידים פיננסיים.

דרישות הון בגובה החשיפה משמעה שיש להכפיל את הסכום של סעיפים אלה בהופכי (1/x) של שיעור הלימות ההון המינימלי הנדרש ממנו – לדוגמא ינותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי יכפיל את סכומם של סעיפים אלה ב $1/6\% = 16.66$ ויצרף לסך נכסי הסיכון

הון עצמי נוסף לבעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי

1. הגדרות

בסימן זה -

"צבר אשראי" – כהגדרתו בסעיף 25 לחוק.

2. בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי יחזיק הון עצמי בנוסף על ההון העצמי המזערי הנדרש לפי סעיף 37 לחוק, בסכום שלא יפחת מ- 1,000,000 שקלים חדשים.

3. מבלי לגרוע מהוראות סעיף 222, בעל רישיון להפעלת מערכת לתיווך באשראי, שהוא בעל רישיון מורחב כהגדרתו בסעיף 25 לחוק, יחזיק הון עצמי בנוסף על ההון העצמי המזערי הנדרש לפי סעיף 37 לחוק, בסכום שלא יפחת מהגבוה מבין הסכומים שלהלן:

(א) 1,500,000 שקלים חדשים בנוסף על הסכום הנוסף שקבוע בסעיף 222 לעיל, וסה"כ סכום שלא יפחת מ- 2,500,000 שקלים חדשים בנוסף על ההון העצמי המזערי הנדרש לפי סעיף 37 לחוק;

(ב) 0.2% מצבר האשראי של בעל הרישיון.

4. ההון העצמי הנוסף שיחזיק בעל הרישיון בהתאם להוראות חוזר זה, יהיה חופשי מכל שעבוד או עיקול.

דברי הסבר

כללי

סעיף 37 לחוק קובע כי לנותן שירותים פיננסיים יהיה הון עצמי מזערי בסכום המפורט בתוספת הראשונה. סעיף 38 לחוק מסמיך את המפקח לתת הוראות לעניין דרישות הון עצמי נוסף, מעבר לדרישות ההון המזערי שנותן שירותים פיננסיים חייב להחזיק, לפי הוראות סעיף 37, וכן לקבוע דרישות לעניין החזקת נכסים, לרבות דרישות לעניין נזילות.

מטרת חוזר זה לקבוע את דרישות ההון העצמי הנוסף כאמור בסעיף 38 לחוק לגופים הנכללים בתחולתו. לצורך כך החוזר מגדיר את המונחים המקובלים לעניין דרישות ההון העצמי, קובע את הרכב ההון הכשיר לעמוד מול דרישת ההון ואת התנאים ואופן החישוב של רכיביו. על בסיס אלה חוזר זה קובע את דרישות ההון עצמי נוסף מבעלי ברישיון שונים, וזאת בהתאם לאופי הפעילות ומאפייני הסיכונים שלהם. הצורך בקביעת הוראות לעניין דרישת הון עצמי נוסף מנותן שירותים פיננסיים נובע מהסיכונים השונים המאפיינים כל אחד מנותני השירותים הפיננסיים המפוקחים וכן מהיקפי הפעילות שלהם.

מכיוון שפעילותם של נותני השירותים הפיננסיים דומה לחלקים בפעילותם של תאגידים בנקאיים, דרישות ההון מנוסחות בהתאמה ומבוססות על הוראות המערכת הבנקאית תוך התאמות לסוג הפעילות, היקף הפעילות, מורכבותה והשלכות המשקיות הנובעות ממנה.

יובהר כי אין בהוראות חוזר לגרוע מההוראות הקבועות בחוק לעניין ההון העצמי המזערי, לרבות הגדרת הון עצמי בחוק. לדוגמה, נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי, אשר נדרש להחזיק ב-25 מיליון שקלים כנגזרת מיחס הלימות הון מינימלי, לא יידרש להחזיק בנוסף לסכום זה גם הון עצמי מזערי, בהתאם להוראות סעיף 37. הסכום הנדרש יכלול גם את הסכום הנדרש בחוק.

לסעיף התחילה

תחילתו של חוזר זה לעניין סימנים א' ו-ב', אשר מתייחסים להגדרות הנוגעות לחישוב ההון העצמי יהיו ממועד פרסומם. בהוראות אלה לא נקבעו חובות נורמטיביות חדשות ועל כן לא נדרש זמן היערכות בעניין. בנוסף, וכדי לאפשר לנותן אשראי המגייס חוב מהציבור להתחיל לגייס כבר מיום פרסום החוזר, החוזר מחיל את הוראות סימנים אלה מיום הפרסום.

תחילתם של סימן ג' וב' לחוזר זה, שעניינם הון עצמי נוסף לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי וכן הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי שנותן ערבות, תהיה 9 חודשים מיום פרסום חוזר זה, וזאת כדי לתת לגופים המפוקחים זמן להיערך לקיום הוראות החוזר.

תחילתו של סימן ד' לחוזר זה, לעניין נותן אשראי מורחב המגייס חוב מהציבור, תהיה מיום פרסום חוזר זה. בהתאם להוראות סעיף 21(ב) לחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, עמידה בהוראות המפקח היא תנאי להנפקת תעודות התחייבות בסך הגבוה מ-5 מיליארד שקלים.

לנספח א - הגדרות

ההגדרות במסגרת נספח א' יחולו על כל פרק 3 בחלק 4 לחוזר המאוחר, שעניינו הון עצמי נוסף ודרישת נזילות לנותני שירותים פיננסיים. בנספח ההגדרות נקבעו המושגים המשמשים לדרישת ההון ולהרכבו.

לנספח ב' – מבנה ההון העצמי

בנספח זה נקבעו מבנה ההון המוכר והרכיבים אשר יהיו כשירים לצורך חישובו לשם עמידה בדרישות ההון העצמי הנוסף, כנדרש בחוזר זה. הוראות אלה מבוססות הגדרות מקצועיות ובין השאר גם על הוראת ניהל בנקאי תקין 202 – 'ההון הפיקוחי', תחת התאמות שנועדו להתאימן לגופים המפוקחים.

מבנה ההון שנקבע בסעיף זה כולל מספר רבדים – הון רובד 1 והון רובד 2, כאשר הון רובד 1 מורכב גם הוא משני תת רבדים – 'הון עצמי רובד 1' ו'הון רובד 1 נוסף'. הרבדים נבדלים במאפייניהם ההוניים ובהם: נידחות בפירוק וכעסק חי, מידת הצמיתות או לחילופין מועד הפדיון שלהם וכן יכולתם לספוג את הפסדי בעל הרישיון.

בהוראות החוזר נקבע הבדל באימוץ מבנה ההון בין בעל אגודת פיקדון ואשראי לבין נותני אשראי אחרים. בעוד שאגודת פיקדון ואשראי, אשר רשאית לקבל פיקדונות ופעילותה מורכבת ודומה יותר לפעילות בנק, נדרשת להון גבוה יותר ויכולה להכיר בשני רבדי ההון, בעלי הרישיון האחרים נדרשים להעמיד כנגד ההון הנדרש רק את רובד ההון הבסיסי כלומר 'הון עצמי רובד 1' בלבד.

הון עצמי רובד 1 יהיה הרכיב הבסיסי והעיקרי עליו תתבסס הלימות ההון של נותני שירותים פיננסיים בהתאם להוראות חוזר זה. רובד זה יכלול בעיקר את הרכיבים ההוניים המאזניים (כגון הון מניות, עודפים וקרנות הון) תוך התאמות וניכויים של רכיבים כגון נכסים בלתי מוחשיים, מיסים נדחים, השקעה עצמית או השקעה בנכסים אשר יוצרים או מגבירים סיכון מבני וסיכון הדבקה במערכת הפיננסית.

הון רובד 1 נוסף יהיה מכשירי הון אשר מאפייניהם נקבעו בנספח 3 לפרק זה. אלה מכשירים פיננסיים שיש להם מאפייני חוב אך כוללים תנאי נדחות, תקופה ארוכה לפדיון ותנאי ספיגת הפסדים. דוגמאות לתנאים אלה: הזכויות לפיהם יהיו נדחות ביחס לכל בעל חוב/נושה אחר של החברה; לא יובטחו בביטחונות; פדיון מוקדם של המכשיר בפועל יתאפשר רק כאשר יוחלף בהון בעל איכות זהה או גבוהה יותר או שיחס ההון הוא הרבה מעבר לדרישות ההון; המכשיר כולל שיקול דעת מלא למנפיק לבטל תשלום ללא שהביטול יגרור אירוע של כשל וכן המכשיר יכלול מנגנון ספיגת הפסדי קרן (מחיקה או המרה למניות) לפחות במקרים שיחס הון עצמי רובד 1 של החברה יורד מ-5% או בהודעת המפקח לפיה המרת מכשיר ההון או מחיקתו הינם הכרחיים, מכיוון שבלעדיהם תגיע החברה לנקודת האי-קיימות.

הרציונל הוא לאפשר לאגודות פיקדון ואשראי להגדיל את ההון המוכר באמצעות מכשיר שדומה לחוב (ולכן זול וקל יותר לגיוס) אך כולל מאפיינים שיאפשרו לו לתמוך בפעילות בעל הרישיון ולשמש ככרית לספיגת הפסדים גם במצב של עסק חי וגם בעת פירוק.

עוד נקבע בחוזר כי הון עצמי רובד 2 יהיה רכיב מצומצם יותר במסגרת רכיבי ההון. זאת מכיוון שהמכשירים הנכללים ברובד זה הם באיכות נמוכה יותר ביחס לרכיבי הון רובד 1 במאפיינים ההוניים שלהם. כך מכשיר הון רובד 2, וזאת בניגוד למכשירי הון רובד 1 נוסף, ניתן לקבוע מועד פירעון נקוב (5 שנים לפחות); לא ניתן לדחות ולבטל תשלומי ריבית במכשירי הון רובד 2; מנגנון ספיגת הפסדי קרן (מחיקה או המרה למניות) של המכשיר יופעל במקרים שיחס הון עצמי רובד 1 של החברה יורד מ-4% או בהודעת המפקח לפיה המרת מכשיר ההון או מחיקתו הינם הכרחיים, מכיוון שבלעדיהם תגיע החברה לנקודת האי-קיימות.

הרציונל לאפשר לבעלי רישיון להשתמש בהון רובד 2 הוא להגדיל את יכולת הגיוס והעמידה בדרישות ההון, אולם בשל האיכות הנמוכה יחסית של המאפיינים ההוניים, ההכרה במכשיר הון רובד 2 מוגבלת. ניתן לומר שרובד זה משמש כהון לצורך תשלום התחייבויות בכירות יותר ובפרט פיקדונות, בעת חדלות פירעון. לאור מאפייניו של הון רובד 2, נקבע לאפשר התבססות על הון זה רק עד 50% מהון רובד 1.

בשונה מהוראות במערכת הבנקאית, רכיבי הון רובד 2 של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי אינם כוללים הפרשות להפסדי אשראי מכיוון שטרם נקבעו הוראות בנושא הפרשות כאמור.

חוק הפיקוח אשר מסדיר את פעילותו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי. סעיף 38א(א), מונה את העיסוקים המותרים לבעל רישיון זה, וביניהם קבלת פיקדונות, מתן אשראי, ניהול תשלומים וכן קנייה ומכירה של מטבע חוץ. פעילות זו דומה במהותה לפעילות בנקאית – בנקאות זעירה.

פעילות בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי עלולה ליצור חשיפה לסיכון יציבותי אשר נובע מסיכונים פיננסיים ותפעוליים לרבות סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכון אי התאמת נכסים והתחייבויות (ALM), סיכונים אקטואריים, סיכוני הלבנת הון, סיכוני מעילות והונאות וסיכוני נזילות. בפרט, התגשמות סיכונים אלו עשויים לפגוע ביכולתו ובהבטחתו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי לשימוש בכספים שהתקבלו אצלו למטרה לשמה אותם כספים הופקדו, ולמנוע מבעל הרישיון לקיים התחייבויות עתידיות אחרות שניתנו כלפי המפקדים.

דרישת ההון הנוסף הקבועה בהוראה זו, נועדה להבטיח את יציבותו ואת יכולת התנהלותו התקינה של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי לצורך קיום החובות המוטלות עליו מכוח החוק והדין והתחייבויותיו כלפי לקוחותיו, גם במצבי קיצון, ולשמש כרית ביטחון ממנה ניתן יהיה להיפרע במקרה של התממשות הסיכונים הנלווים לפעילותו. סיכונים אלה, ובהתאמה גם גובה ההון העצמי הנדרש, נגזרים מהיקף הפעילות של בעל הרישיון ועולים בהתאמה להיקף פעילותו. על כן נקבע כי גובה ההון העצמי ייגזר בין היתר גם מהיקף הפעילות של בעל הרישיון.

לסעיף 1

בסעיף זה נקבעו דרישות הלימות ההון העצמי שיחולו על בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי. בסעיף קטן (א), נקבעה דרישת הון נומינלית מינימלית של 10 מיליון ש"ח. דרישה זו היא למעשה סף הכניסה לפעילות. היא נמוכה משמעותית מדרישות הפיקוח על הבנקים לבנק חדש ומבוססת על הסיכונים הקיימים בגופים אלו בהתחשב בסוג הפעילות והסיכונים שהיא מעלה. בשל המגבלות על היקף וסוג הפעילות המותרים לאגודת אשראי, היקף הסיכון וההשלכות מפעילות אגודת אשראי על המערכת הפיננסית בכללותה מצומצמים. סך ההון העצמי כאמור כולל גם את ההון העצמי המזערי הנדרש בחוק.

בסעיף קטן (ב), נקבעו מגבלות על היקף רבדי ההון שמעבר להון עצמי רובד 1. מגבלות אלה דומות למגבלות החלות על גופים בנקאיים ומשקפות את ההסתמכות הנדרשת בעיקר על הון עצמי רובד 1.

בסעיף קטן (ג), נקבע יחס הלימות הון מינימלי של 10% בין ההון העצמי לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס זה משקף את העובדה כי מאפייני הפעילות והסיכונים של בעל רישיון לפיקדון ואשראי דומים לפעילות של בנק אך מצומצמים בהיקפם ובהשלכותיהם. נקבע כי נכסי הסיכון המשוקללים יכללו את סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים (אך לא יכללו התייחסות לסיכוני שוק). בנוגע לסיכוני אשראי נקבעה רשימה ובה סוגי נכסים ומשקולות השקלול שלהם כאמור בנספח 3 לפרק זה. היקף קבוצות סוגי הנכסים ורזולוציית הפילוח שלהם נמוכים ביחס לאלה החלים על גופים בנקאיים וזאת תוך התאמה לאופי הפעילות הקיימת והמגבלות על הפעילות האפשרית לאגודות פיקדון ואשראי וכדי לפשט את החישוב המורכב.

לענין חשיפות לפריטים חוץ מאזניים לדוגמת ערבויות ומסגרות אשראי נקבעה טבלה ובה מקדמי המרה לאשראי לפריטים אלה. לאחר המרת הפריט החוץ מאזני בהתאם לטבלה 3. ב. יש להחיל על התוצאה את משקל הסיכון הרלוונטי לפי טבלה 3. א.

בנוגע לסיכונים תפעוליים החוזר מאמץ עקרונית את הרגולציה הבנקאית ואת גישת האינדיקטור הבסיסי שהינה פשוטה וברורה ולוקחת בחשבון את ההכנסה הגולמית של בעל הרישיון כאומד לפעילות ולסיכון תפעולי.

לסעיף 2

סיכון הנזילות הוא אחד מהסיכונים העיקריים בפעילותו של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי. מכיוון שאופי הפעילות של בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי דומה לזה של בנק מסחרי המקבל פיקדונות מלקוחותיו נקבעו דרישות נזילות ברוח הדרישות במערכת הבנקאית.

1. דרישת נכסים נזילים ביחס לפיקדונות תוך הבחנה בין פיקדונות לטווח זמן מיידי (עו"ש ועד שבוע – 6%) וקצר (בין שבוע לשנה - 6%).
2. דרישת לכיסוי צרכי הנזילות הנובעים מפעילות תזמ"ז חודשית יוצאת.
3. דרישה ליחס מספק וראוי בין מקורות מימון יציבים לבין שימושים צפויים בטווח של שנה.

בעל הרישיון יקבע את ההגדרות, אופן החישוב, היעדים והצרכים. ההגדרות יביאו בחשבון את פרופיל הפעילות התכנית העסקית וכן תרחישי קיצון תוך הסתמכות על פרקטיקה מקובלת בתחום. הוראה זו מאפשרת לבעל הרישיון לאמץ דרישות נזילות באופן שמתאים לאופי והיקף פעילותו אך דורשת שיבסס אותן על הנהוג בענף.

לנספח ד' – הון עצמי נוסף ודרישות נזילות לבעל רישיון מורחב למתן אשראי אשר מגייס הון מהציבור

סעיף 21(א)(2) בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות רישוי") קובע כי מי שאינו תאגיד בנקאי לא יעסוק בהנפקת ניירות ערך החייבות בתשקיף לפי סעיף 15 לחוק ניירות ערך, ובמתן אשראי כאחת. עם זאת, במסגרת תיקון מס' 21 לחוק הבנקאות רישוי, נקבע בסעיף 21(ב) כי לעניין מתן אשראי בידי תאגיד העוסק במתן אשראי, יכול התאגיד להנפיק לציבור תעודות התחייבות ולהעניק אשראי ללקוחותיו ובלבד שסך ההנפקה לא תעלה על סך כולל של 5 מיליארד ש"ח ובכפוף לעמידה בהוראות נוספות שנקבעו בסעיף 21(ב)(8)-(ה), אשר עיקרן הגבלות על היקף הכנסתו השנתית של מקבל האשראי, דירוג מינימלי של תעודות ההתחייבות במועד ההנפקה, הגבלה על מתן אשראי למטרות דיור ומתן אשראי המבוטח על דירת מגורים.

במסגרת תיקון מס' 28 לחוק הבנקאות רישוי תוקן סעיף 21(ב) ונקבע כי לעניין תאגיד שחלות על פעילותו הוראות לעניין הלימה בין ההון העצמי שלו לבין התחייבויותיו ולעניין נזילות שנתן מאסדר לצורך פיקוח על יציבותו של התאגיד - סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות של התאגיד המוחזקות בידי הציבור אינו עולה על 15 מיליארד ש"ח. עוד נקבע במסגרת התיקון כי לעניין תאגידים שלא חלות עליהם ההוראות האמורות, סך הערך הנקב של תעודות ההתחייבות ימשיך לעמוד על סך של 5 מיליארד ש"ח. כמו כן במסגרת התיקון נמחקו סעיפים קטנים (ב)-(ה) בסעיף זה.

בכך למעשה ניתנה האפשרות לבעל רישיון מורחב למתן אשראי, המעמיד אשראי שמקורו בין השאר, בתעודות ההתחייבות אשר מוחזקות בידי הציבור, (להלן: "נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי"), להגדיל את סך תעודות ההתחייבות המונפקות לציבור מסך של 5 מיליארד ש"ח לסך של 15 מיליארד ש"ח ובלבד שיעמדו בהוראות המאסדר לעניין הלימה בין ההון העצמי לבין התחייבויותיו וכן הוראות לעניין נזילות. לשם כך נקבעו בהסדרה זו הוראות לעניין הלימה בין ההון העצמי לבין ההתחייבויות של נותני אשראי וכן לקבוע הוראות לעניין נזילות בתאגיד.

סעיף 1

בסעיף קטן (א), נקבע כי ההון העצמי של נותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי יהיה מורכב מהון עצמי רובד 1 בלבד. הטעם לכך הוא שרבדי הון נוספים הם בד"כ מכשיר פיננסי - אג"ח נוספות המונפקות לציבור אך נחותות יותר ואין טעם להגן על רוכשי אג"ח באמצעות אגרות חוב נוספות.

בסעיף קטן (ב), נקבע יחס הלימות הון המינימאלי של 6% בין ההון העצמי לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס זה נמוך מיחס הלימות ההון הנדרש מבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי, מכיוון שהמטרה כאן אינה להגן על בעלי פיקדונות, שם נדרשת רמת ביטחון גבוהה יותר. היחס משקף את הצורך לשמור על יציבותו של נותן אשראי גדול המגייס חוב מהציבור, אשר נדרש לאמון כנותן שירותים פיננסיים משמעותי.

כמו כן החוזר מאמץ את משקולות הסיכון בדומה לאלה שנקבעו לבעל רישיון לשירותי פיקדון ואשראי וזאת מהסיבה שסיכון האשראי והסיכון התפעולי שבפניו עומד נותן אשראי גדול אינו שונה באופן מהותי מהסיכון שקיים בפעילות כאמור. מתן משקולות סיכון דיפרנציאליים יעודד ניהול סיכונים אפקטיבי.

סעיף 2

נוכח סיכון הנזילות המופחת משמעותית אצל בעל רישיון למתן אשראי, בהעדר פיקדונות, החוזר מקל בדרישות הנזילות ביחס לבעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי. החוזר קובע כי על נותן אשראי על חוב ציבורי משמעותי להחזיק נכסים נזילים בהתאם לצרכיו ולהתבסס לשם כך על מודל פנימי שיקבע לניהול נזילות.

לנספח ה' – הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי העוסק במתן ערבות להתחייבות של אחר

בסעיף 11(א) לחוק מוגדר מתן אשראי בין היתר כמתן ערבות להתחייבות של אחר. במסגרת הוראות חוזר זה משתת דרישת ההון נוסף לבעלי רישיון למתן אשראי אשר נותנים ערבות בהיקף של יותר מ-25 מיליון שקלים. הוראה זו, נועדה להבטיח את יציבותו ואת התנהלותו התקינה של בעל רישיון למתן אשראי שנותן ערבויות, וזאת לצורך קיום החובות המוטלות עליו והתחייבויותיו כלפי לקוחותיו. בשונה מהעמדה של אשראי שאינו ערבות לפעילות של אחר - המתאפיין בכך שסיכון האשראי נופל באופן מלא על מעמיד האשראי, פעילות של העמדת ערבות על ידי בעל הרישיון חושפת את מקבל הערבות לסיכון שהערבות שקיבל לא תמומש. סיכון זה עלול להתגלגל אל צדדים שלישיים הנסמכים על הערבות אותה קיבל הלקוח ובכך לגרום לערעור היציבות בשוק האשראי והערבויות בפרט. בכדי לצמצם את הסיכונים החלים על בעל הרישיון ובכדי להגביר את יכולותיו להתמודד עם סיכונים תפעוליים וסיכונים אשראי, נקבעו הוראות לעניין הון עצמי נוסף לבעל רישיון מורחב למתן אשראי הנותן ערבות להתחייבות של אחר, בהיקף של 25 מיליון שקלים לפחות (להלן: "נותן ערבות").

לסעיף 1

החוזר קובע כי בדומה לנותן אשראי בעל חוב ציבורי משמעותי, ההון העצמי של נותן ערבות יהיה מורכב מההון עצמי רובד 1 בלבד.

לסעיף 2

החוזר קובע יחס מינימלי נדרש של 4% בין ההון העצמי לבין 'סך החשיפות'. החוזר מגדיר את סך החשיפות כסכום הנכסים המאזניים בניכוי נכסים בשקלול 0% (מזומן ואגח מדינה), ומוסיף להם את החשיפה לפריטים חוץ מאזניים. פריטים חוץ מאזניים יעברו התאמה לפי אופי הנכס על-פי הטבלה שבנספח 3.ב הקובעת מקדמי המרה לאשראי לפריטים אלה. מטרת הסדרה זו להגביר את יציבותם של נותני אשראי אשר מתחייבים לתשלומים אפשריים כלפי צד ג'. עם זאת הסיכון של נותן האשראי נובע מכלל פעילות האשראי שלו ולא דווקא ממתן הערבות ולכן דרישת הלימות ההון מתייחסת לסך החשיפות.

סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים דומים במהותם לאלו של נותני אשראי בעלי חוב ציבורי משמעותי, אולם היקף הפעילות שלהם יהיה בד"כ נמוך הרבה יותר וכך גם ההשלכות הרוחביות של כשל אצל מי מהם ולכן דרישת ההון נמוכה יותר.

ההוראה מאזנת בין הצורך להגביר את יכולתו של נותן ערבות לעמוד בהתחייבויותיו כלפי צד ג', ובין הצורך להקל ולפשט את הדרישה ואת אופן החישוב כדי לאפשר את תחום הפעילות ידי גופים חוץ בנקאיים.

לנספח ו'

נספח ו' כולל את נספחים 1-3 לפרק 6 שעניינם כלי עזר לצורך אופן החישוב בפרק זה.

במסגרת פרק 3 לחלק 4 לחוזר המאוחד נקבעו הוראות לעניין הון עצמי נוסף שיחולו על נותני שירותים פיננסיים. הוראות אלה מצטרפות להוראות שפורסמו בעניין הון עצמי בחלק 4 פרק 1 סימן א - מערכת לתיווך באשראי הון עצמי נוסף למפעילי מערכת לתיווך באשראי. במסגרת פרסום פרק ייעודי להוראות בעניין הון עצמי צורפו הוראות אלה לחלק 4, פרק 3 לחוזר המאוחד כסימן ו' לחוזר. עוד שונו מספרי הסעיפים כדי שיתאימו לפורמט הנוכחי. מדובר בשינוי טכני בלבד של מבנה החוזר המאוחד.